

Dosarul nr.1a-540/20
1-18148842-02-1a-04032020

Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana)
Judecător Elena COSTIUC

DECIZIE
în numele Legii

12 februarie 2025

mun.

Chișinău

COLEGIUL PENAL AL CURȚII DE APEL CENTRU

Având în componența sa:

Președintele ședinței, judecător		Oxana ROBU		
Judecători	Vitalie	BUDECI	și	Marcel
JUGANARI				
Grefier		Cristina TOFAN		

Cu participarea:

- Procurorilor– Cristina LAZARI. Svetlana ȚURCANU
- Apărătorului inculpatului – avocat, Radion BORDIAN
- Apărătorului părții vătămate – Sergiu CRICLIVÎI
- Părții vătămate – *****URSU

a examinat în ședință de judecată publică, în ordine de apel, apelurile declarate de partea vătămată și partea civilă Nicolai URSU și de acuzatorul de stat, procuror în procuratura mun. Chișinău, Oficiul Centru, Denis CEBOTARI împotriva Sentinței Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana) nr. 1-370/2018 din 13 ianuarie 2020, pronunțată în cauza penală de învinuire a lui

CHILINCIUC Fiodor *****, născut la *****, cetățean al Republicii Moldova, IDNP: *****, originar din r-nul *****, s. *****, domiciliat în r-nul *****, s. *****, str. *****, moldovean, studii medii incomplete, supus militar, căsătorit, fără antecedente penale,

în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal al Republicii Moldova.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

Judecarea cauzei penale în prima instanță de la 24.04.2018 – 13.01.2020;

Judecarea apelului la Curtea de Apel Centru de la 04.03.2020 – 30.01.2024 (în procedura judecătorului Igor MÎNĂSCURTĂ), de la 30.01.2024 – 02.07.2024 (în procedura judecătorului Ecaterina PALANCIU) de la 02.07.2024 – 12.02.2025 (în procedura judecătorului Vitalie BUDECI).

Procedura citării legale a fost executată.

Asupra apelurilor declarate de partea vătămată și partea civilă Nicolai URSU și de acuzatorul de stat, procuror în procuratura mun. Chișinău, Oficiul Centru, Denis CEBOTARI împotriva Sentinței Judecătorei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 1-370/2018 din 13 ianuarie 2020, în baza materialelor din dosar și argumentelor invocate în ședința de judecată, Colegiul penal al Curții de Apel Centru,-

C O N S T A T Ă :

1. *Prin Sentința Judecătorei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 1-370/2018 din 13 ianuarie 2020, CHILINCIUC Fiodor ***** a fost achitat de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(5) Cod penal, pe motiv că nu există faptul infracțiunii.*

Acțiunea civilă în procesul penal intentată de URSU Nicolae, privind dispunerea recuperării în folosul acestuia din contul lui CHILINCIUC Fiodor a daunelor materiale cauzate nemijlocit prin infracțiune și anume a sumelor de 250000 (două sute cinzeci mii) lei și 2500 (două mii cinci sute) euro, cu încasarea cheltuielilor de judecată a sumei de 7000 lei, ca cheltuieli de avocat, a fost lăsate fără examinare, cu acordarea posibilității acestuia de a-și revendica drepturile patrimoniale în cadrul procedurilor judiciar-civile separate.

2. *Pentru a pronunța sentința instanța a constatat că, potrivit ordonanței de punere sub învinuire și a rechizitoriului, CHILINCIUC Fiodor se învinuiește în aceea că în perioada de timp a anului 2014 până în anul 2015, aflându-se pe str.*****rmărind scopul însușirii bunurilor altei persoane, acționând cu intenție directă, din motiv de cupiditate, sub pretextul de a desfășura activitate de întreprinzător, prin înșelăciune și abuz de încredere, a luat cu împrumut de la URSU *****mijloace bănești în trei tranșe. Prima tranșă a fost transmisă acestuia la 29.04.2014 în sumă de 50 000 lei, ulterior la 29.05.2014 a doua tranșă în sumă de 200 000 lei, și la 17.11.2014 a trei tranșă în sumă de 2 500 euro, care conform cursului oficial al BNM din 17.11.2014, constituie 46 614, 25 lei, în total fiind transmisă suma de 296 614, 25 lei, bani însușiți de către CHILINCIUC Fiodor ***** , care angajamentele asumate nu și le-a îndeplinit, cauzând părții vătămate URSU *****daune în proporții deosebit de mari.*

Astfel, fapta lui CHILINCIUC Fiodor a fost calificată în baza art. 190 alin.(5) Cod penal, ca ulterior, prin ordonanța privind modificarea acuzării din 10 aprilie 2019, acțiunile acesteia au fost încadrate în baza art. 190 alin.(5) Cod penal după indicii: escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, acțiuni care au produs daune în proporții deosebit de mari.

3. *Nefiind de acord cu Sentința Judecătorei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 1-370/2018 din 13 ianuarie 2020, partea vătămată și partea civilă Nicolai URSU, a depus apel, solicitând admiterea apelului Sentinței Judecătorei Chișinău din 13 ianuarie 2020 cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi sentințe prin care să fie dispusă recunoașterea cet. CHILINCIUC vinovat de infracțiunea care i se impută, admiterea acțiunii civile, încasarea din contul cet. CHILINCIUC Fiodor (cod personal *****). în folosul cet. URSU ***** (cod personal *****) a sumelor de 250 000 lei și 2500 Euro,*

*prejudiciu cauzat prin infracțiune, precum și încasarea în folosul cet. CHILINCIUC Fiodor cod personal *****, în folosul cet. URSU *****cod personal ***** a sumei de 7000 lei, cheltuieli de judecată.*

În motivarea apelului a invocat că, nu este de acord cu sentința judecătorească o consideră ilegală și neîntemeiată și solicită să fie casată, cu rejudecarea în fond a cauzei și pronunțarea unei noi sentințe, prin care inculpatul să fie recunoscut vinovat, iar acțiunea civilă să fie admisă integral.

Partea vătămată a menționat că motivarea trebuie să fie necontradictorie și să dispună de putere de convingere. Instanța de judecată a respins mărturiile aduse de partea acuzării, cu o motivare generală că toți aceștia sunt membrii de familie ai părții vătămate sau prieteni ai acestuia și declarațiile lor nu pot servi pentru pronunțarea unei sentințe de condamnare.

Consideră că instanța s-a pronunțat în mod superficial și abstract și a ignorat declarațiile date atât la etapa urmăririi penale cât și la faza judecării cauzei. Menționează că vinovăția cet. CHILINCIUC în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(5) Cod penal se demonstrează de cumulul de probe administrate la dosar. Recipisele întocmite succesiv la data de 29 aprilie 2014, 29 mai 2014 și 17 noiembrie 2014 însușirea banilor. Banii au fost preluați sub pretextul că ar fi necesari pentru operațiunile în cadrul unei case de schimb valutar (în continuare CSV), care ar aparține cet. CHILINCIUC. Totuși cum a recunoscut cet. CHILINCIUC, la etapa confruntării și la etapa examinării cauzei în instanță, acesta nu a deținut niciodată o unitate comercială de tip CSV. La anumite etape cet. CHILINCIUC a declarat că nu recunoaște o parte din recipise. Pe urmă a declarat că a restituit banii, fără a se întocmi recipise. Consideră că instanța de judecată trebuie să i-a în considerație recipisele care corespund adevărului.

Notează că în mod cert cet. CHILINCIUC Fiodor, activând la o casă de schimb valutar a format și menținut la URSU *****o impresie, care nu corespunde adevărului, că cet. CHILINCIUC Fiodor ar fi proprietar (asociat la societatea deținătoare de CSV) sau factor de decizie în cadrul CSV și ar avea acces direct și controlul mijloacelor bănești care sunt administrate de acea CSV. Relevant este și aspectul că în Republica Moldova a fost condamnat penal cet. Veaceslav PLATON, care formal nu deținea cu drept de proprietate nici un bun (cotă socială, pachet de acțiuni, etc.) un control formal al unei societăți, totuși instanța de judecată a apreciat controlul efectiv ca echivalentul deținerii unui drept de proprietate.

*4. Nefiind de acord cu Sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 1-370/2018 din 13 ianuarie 2020, acuzatorul de stat, procuror în procuratura mun. Chișinău, Oficiul Centru, Denis CEBOTARI, a depus apel, solicitând admiterea apelului Sentinței Judecătoriei Chișinău din 13 ianuarie 2020 cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru primă instanță, după cum urmează: a-1 recunoaște vinovat pe CHILINCIUC Fiodor *****, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de articolul 190 alin.(5), Cod penal, în baza acestui articol, a-i stabili o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani într-un penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita activitatea de gestionarea bunurilor și a surselor financiare pe un termen de 3 ani.*

În motivarea cerințelor sale, acuzarea a invocat faptul că instanța la achitat pe CHILINCIUC Fiodor de sub învinuirea de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(5) Cod penal, pe motiv că nu există faptul infracțiunii - o opinie incorectă deoarece fapta a avut loc, mijloacele bănești a fost transmise, fapt confirmat prin recipise.

Un al doilea argument al instanței este, că ea a apreciat critic declarațiile martorilor URSU Maria *****-soția părții vătămate, URSU Andrei *****- fiul părții vătămate, MUNTEANU Vladimir *****, RAILEANU Anatolie *****- toți prieteni ai victimei, deoarece sânt tendențioase date în vederea susținerii poziției procesuale a rudei și prietenului lor care este partea vătămată URSU *****și a pus la baza sentinței declarațiile martorului CAPAȚINĂ Marcela care este fiica inculpatului și declarațiile inculpatului - situație care trezește dubii referitor la imparțialitatea instanței. La acest aspect menționează că martorii URSU Maria, URSU Andrei- sunt membrii familiei părții vătămate care cunosc situația reală a problemei, au fost nenumărate ori supuse presiunilor și amenințați cu răfuiala fizică. Ce ține de orii MUNTEANU Vladimir și RAILEANU Anatolie, menționați ca prietenii victimei de către instanță, este o opinie greșită, deoarece ei sunt în primul rând colegi de lucru cu inculpatul, au confirmat faptul că CHILINCIUC era doar paznic la casa de schimb valutar nu deține careva case de schimb valutar. RAILEANU Anatolie a mai comunicat că CHILINCIUC s-a adresat și la el cu rugămintea săi împrumute bani în sumă de 700 euro, invocând diferite motive și că împreună cu o persoană necunoscută au deschis o casă schimb valutar, chiar arătându-i unde se află, care nu mai activează. Aceasta demonstrează acțiunile ilegale a inculpatului de a duce în eroare persoana și de a e ilicit mijloace bănești de la acesta. În concluzie menționează că declarațiile acestor martori urmau a fi puse incontestabil la baza unei sentinței de condamnare a inculpatului.

Ce ține de mijloacele de probă : înregistrările audio plasate pe mai multe suporturi digitale ridicate de la partea vătămată, instanța de judecată, a constatat existența circumstanțelor care impune inadmisibilitatea ca probe, ce nu pot fi prezentate în instanța de judecată și nu pot fi puse la baza unei sentinței, soldate cu excluderea din dosar a înregistrărilor audio și declarațiile date la organul de urmărire penală a părții vătămate URSU Nicolai cu privire la sursa de dobândire a acestor înregistrări. Cu referire la acest fapt menționează că instanța de judecată a dat o apreciere incorectă la aceste mijloace de probă, deoarece au fost ridicate prin proces de ridicare de la partea vătămată, au fost examinate și recunoscute ca mijloc material de probă de probă la cauza penală și se cunoaște surse de proveniență a acestor înregistrări - telefonul părții vătămate care a comunicat de nenumărate ori acest fapt și era gata să anexeze telefonul său mobil la cauza penală însă acest lucru nu a fost acceptat de instanță. Aceste înregistrări demonstrează cert reaua credință a inculpatului, nedorința de a restitui mijloacele bănești și amenințarea cu răfuiala fizică dacă partea vătămată îl va mai deranja cu aceste probleme.

Instanța de judecată mai operează cu noțiuni ca înșelăciune și abuz de încredere, care nu se întrunesc în acțiunile inculpatului, însă potrivit Legii nr. 179 din 26.07.2018 publicată în MO nr. 309-320/498 din 17.08.2018 a fost modificată dispoziția art. 190 Cod penal.

Indică că argumentarea principală pe care o aduce instanța la adoptarea sentinței este că între părți există relații juridico-civile fapt care nu corespunde adevărului și este combătută prin cumul circumstanțele cauzei, probele acumulate în cadrul urmăririi penale și cercetate în

cadrul instanței de judecată, apreciind fiecare din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, ajung la concluzia că vinovăția inculpatului în săvârșirea faptelor imputate este deplin dovedită.

Indică acuzarea că latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal, se caracterizează prin dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a ei, săvârșită prin cauzarea de daune în proporții deosebit de mari. Latura subiectivă a infracțiunii incriminate se caracterizează prin vinovăție sub formă de intenție directă. Primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament poate fi calificată ca escrocherie doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat. Alături de alte circumstanțe, intenția este demonstrată prin: situația financiară extrem de neprielnică a persoanei, care-și asumă angajamentul, la momentul încheierii tranzacției; lipsa de fundamentare economică și caracterul nerealizabil al angajamentului asumat; lipsa unei activități aducătoare de beneficii, necesare onorării angajamentului; achitarea veniturilor către primii deponenți din contul banilor depuși de deponenții ulteriori; prezentarea, la încheierea tranzacției, a unor documente false; încheierea tranzacției în numele unei persoane juridice inexistente sau înregistrate pe numele unei persoane de care se folosește o altă persoană pentru a-și atinge interesele. Prin urmare, ajung la concluzia că inculpatul CHILINCIUC Fiodor din start nu a avut intenția de a-și onora obligațiile asumate și anume de să restituie banii care au fost transmiși de către partea vătămată pe care i-a folosit în scopuri personale.

Notează, apelantul că referitor la declarațiile inculpatului CHILINCIUC Fiodor, date în cadrul ședinței de judecată, consider că urmează a fi apreciate critic, acestea având scop de apărare și eschivare de la atragere la răspundere penală. Mai mult ca atât în sentință nu au fost incluse toate declarațiile date în cadrul ședinței de judecată, inculpatul a mai comunicat instanței că nu a deținut în proprietate nici o casă de schimb valutar și au a desfășurat niciodată vreo activitate de întreprinzător. Fiind audiat ca bănuit, învinuit, inculpat și în cadrul confruntării a comunicat de fiecare dată declarații oferite cum ar fi: ba că a luat numai 50.000 lei de la partea vătămată, ulterior muncind că a luat 200.000 lei; ba a restituit bani în sumă de 100.000 lei, ba a restituit 200.000 lei; ba banii au fost investiți în gospodăria de la *****, ba a cumpărat niște pământuri (are în proprietate niște pământuri din 1999), ba ia dat unei persoane (nu a putut spune cui anume), ba ia cheltuit în interese personale; ba banii i- fost dați lui la păstrare la insistența părții vătămate ulterior comunicând ca banii i- fost transmiși de partea vătămată la rugămintea sa. Indică procurorul că instanța de judecată la emiterea sentinței nu s-a referit la bunurile (pământurile) ce se află sub sechestru.

Făcând o generalizare la cele menționate și făcând o analiză a probelor instanța nu a luat în considerație probele acumulate la faza de urmărire penală, ulterior cercetate în cadrul procesului de judecată care dovedesc incontestabil vinovăția lui CHILINCIUC Fiodor la comiterea infracțiunii incriminate, a ignorat tendențios declarațiile martorilor, mijloacele materiale de probă și s-a axat mai mult pe declarațiile inculpatului.

5. Procedura citării legale a fost îndeplinită.

În ședința instanței de apel acuzatorul de stat, procurorul ȚURCANU Svetlana a declarat că dat fiind faptul că a intervenit o nouă circumstanță și anume decesul inculpatului CHILINCIUC, solicită admiterea apelului acuzatorului de stat, casată total sentința instanței, cu încetarea procesului cu intervenirea decesului făptuitorului.

În ședința instanței de apel, partea vătămată și civilă URSU *****a solicitat să fie admis apelul procurorului.

În ședința instanței de apel, avocatul părții vătămate Sergiu CRICLIVÎI a solicitat admiterea apelului acuzatorului de stat, cu casarea sentinței și emiterea unei noi hotărâri. A declarat că instanța a dat o nouă apreciere probelor, și-a atribuit poziția acuzatorului de stat, asta reiese din conținutul sentinței. Atrage atenția la faptul că când CHILINCIUC a fost audiat în calitate de bănuț, învinuit, audierea acestuia suplimentară, cât și la confruntare, audierea acestuia în instanța de fond și în instanța de apel, sunt mari divergențe și anume la sumele care au fost încasate de la CHILINCIUC sub pretextul că va fi puse în circuit în schimbul valutar și ulterior a indicat că banii i-a luat pentru a investi în agricultură se dezbat versiunile dumnealui, la materialele cauzei sunt 2 recipise, dumnealui specifica că nu sunt semnate de el, prin raportul de expertiză se demonstrează că sunt semnate de acesta, din aceste circumstanțe solicită casată instanței de fond cu încetarea procesului pe motiv că a intervenit decesul făptuitorului.

În ședința instanței de apel, avocatul inculpatului, Radion BORDIAN a pledat pentru respingerea apelurilor declarate. A declarat că este în prezența unei sentințe de achitare, au fost toate probele și au fost pune sub cercetarea judecătorească, nu s-a schimbat de atunci nimic, în prezenta cauza penală, sunt 3 contracte de împrumut scrise de către inculpat, a fost semnate de către el, sub dictarea părții vătămate, acest litigiu bănesc este guvernat de către normele dreptului civil, partea vătămată nu și-a formulat o acțiune civilă în termenul de prescripție, acest litigiu este unul cu caracter civil și nu poartă răspundere penală. Solicită menținerea sentinței instanțe de fond.

În ședința instanței de apel, inculpatul CHILINCIUC Fiodor ***** nu s-a prezentat, potrivit actelor anexate la dosar se atestă că acesta la data de 17.03.2023a decedat (f.d. 181 Vol II).

6. Conform art. 402 alin.(1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

În acest context se indică și pct. 6.1 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr.22 din 12.12.2005 cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel în care se reiterează că pentru părțile care au fost prezente la pronunțarea hotărârii termenul curge da la pronunțare. În cazul când acestea au lipsit sau redactarea hotărârii a fost amînată - de la data comunicării în scris despre redactarea sentinței.

Raportînd normele legale precitate la circumstanțele speței, Colegiul Penal consideră apelurile declarate de partea vătămată și partea civilă Nicolai URSU și de acuzatorul de stat, procuror în procuratura mun. Chișinău, Oficiul Centru, Denis CEBOTARI ca fiind depuse în termen, luînd în considerație că Sentința Judecătoreiei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 1-370/2018 a fost pronunțată public la data de 13 ianuarie 2020, iar cererea de apel a părții vătămate și părții civile URSU Nicolai a fost depusă pe data de 22.01.2020 (a se vedea f.d. 81-86 Vol II), iar cererea de apel a acuzatorului de stat, procuror în procuratura mun. Chișinău, Oficiul Centru, Denis CEBOTARI a fost depusă pe data de 22.01.2020 (a se vedea f.d. 87-91 Vol II), ceea ce se consideră că cererile de apel au fost depuse în termenul legal prevăzut de lege.

Prin urmare Colegiul penal, verificînd acest aspect, audiind opiniile participanților la proces în acest sens, consideră apelurile declarate în termen, fiind respectate prescripțiile art. 402 alin.(1) Cod procedură penală.

7. Audiind participanții la proces, cercetînd probele administrate de instanța de fond și apreciindu-le din punct de vedere al pertinentei, concludenți, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, verificînd legalitatea și temeinicia Sentinței atacate a primei instanțe în raport cu motivele apelurilor declarate, călăuzindu-se de intima convingere, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru ajunge la concluzia de a admite apelurile declarate de partea vătămată și partea civilă Nicolai URSU și de acuzatorul de stat, procuror în procuratura mun. Chișinău, Oficiul Centru, Denis CEBOTARI, de a casa integral Sentința Judecătoreiei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 1-370/2018 din 13 ianuarie 2020 inclusiv din oficiu în conformitate cu prevederile art. 409 alin.(2) Cod de procedură penală, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi Hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, din considerentele ce succed.

8. În conformitate cu art. 400 alin.(1) Cod procedură penală, *sentințele pot fi atacate cu apel în vederea unei noi judecări în fapt și în drept a cauzei, cu excepția sentințelor pronunțate de către instanțele judecătorești privind infracțiunile pentru a căror săvârșire legea prevede exclusiv pedeapsă non privativă de libertate.*

Potrivit prevederilor art. 409 Cod de procedură penală (1) Instanța de apel judecă apelul numai cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de apel și numai în raport cu calitatea pe care apelantul o are în proces. (2) În limitele prevederilor arătate în alin.(1), instanța de apel este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze aspectele de fapt și de drept ale cauzei, însă fără a înrăutăți situația apelantului.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, *(1) Instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. (2) Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal.*

Conform prevederilor art. 415 alin.(1) Cod procedură penală al Republicii Moldova, *„instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: pct. 1) respinge apelul, menținând hotărârea atacată, dacă: c) apelul este nefondat; pct. 2) admite apelul, casând sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2), și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță.*

Colegiul penal reiterează că, conformitate cu prevederile art. 275 alin.(5) Cod de procedură penală, *„urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit decesul făptuitorului, cu excepția cazurilor de reabilitare”.*

Conform art.285 alin.(1) Cod de procedura penală, încetarea urmăririi penale este actul de liberare a persoanei de răspunderea penală și de finisare a acțiunilor procedurale, în cazul în care pe temei de nereabilitare legea împiedică continuarea acesteia. Alin.(2) al aceluiași articol stabilește că, încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art. 275 pct. 4)–9) din prezentul cod, precum și dacă există cel puțin una din cauzele prevăzute la art. 53 din Codul penal sau dacă se constată că: 1) plângerea prealabilă a fost retrasă de către partea vătămată, a fost încheiată o tranzacție în cadrul procesului de mediere sau părțile s-au împăcat – în cazurile în care urmărirea penală poate fi pornită numai în baza plângerii prealabile sau legea penală permite împăcarea; 2) persoana nu a atins vârsta la care poate fi trasă la răspundere penală; 3) persoana a săvârșit o faptă prejudiciabilă fiind în stare de iresponsabilitate și nu este necesară aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical.

Potrivit art. 332 alin.(1) Cod de procedură penală, *în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5) – 9) Cod de procedură penală, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.*

Prevederile art.391 alin.(1) pct.2) Cod de procedură penală stipulează că *sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă a intervenit decesul inculpatului.*

9. Prin urmare, Colegiul penal reține că pe parcursul examinării apelurilor declarate de partea vătămată și partea civilă Nicolai URSU și de acuzatorul de stat, procuror în procuratura mun. Chișinău, Oficiul Centru, Denis CEBOTARI împotriva Sentinței Judecătorei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 1-370/2018 din 13 ianuarie 2020, avocatul părții vătămate Sergiu CRICLIVÎI și procurorul au solicitat încetarea procesului din motivul decesului inculpatului, iar avocatul inculpatului Radion BORDIAN a solicitat menținerea în vigoare a Sentinței.

Colegiul Penal constată că potrivit fotocopiei certificatului de deces nr.DC-IV *****eliberat la 20.03.2023, se atestă, că CHILINCIUC Fiodor *****, născut la *****, originar din r-nul *****, s. *****, domiciliat în r-nul *****, s. *****, str. *****, moldovean, IDNP: *****, a decedat la 17 martie 2023 (f.d. 181 Vol II).

Prin urmare, Colegiul penal concluzionează că procesul penal în privința lui CHILINCIUC Fiodor ***** în baza art. 190 alin.(5) Cod penal, urmează a fi încetat în legătură cu decesul făptuitorului.

Instanța de apel menționează că, faptul decesului inculpatului produce efecte juridice imediate, deoarece, fiind constatat existența acestui fapt, survine temeiul legal privind

încetarea procesului penal. Decesul inculpatului pe parcursul derulării procesului penal, respectiv, după pronunțarea în primă instanță a hotărârii de condamnare, prin prisma prevederilor articolelor 332 alin.(1) și 275 alin.(1), pct.5) Cod de procedură penală, condiționează încetarea procesului penal, cu excepția cazurilor de reabilitare. Or, potrivit practicii constante a instanțelor naționale și a CtEDO, în cazul în care, a intervenit decesul făptuitorului, procesul penal pornit și aflat în derulare la faza judecării, încetează în mod necondiționat, dispărând necesitatea continuării procesului penal, indiferent de soluția care se prefigurează.

În acest sens, se rețin constatările Curții Europene a Drepturilor Omului, care, în hotărârea *Nölkenbockhoff v. Germany* (nr. 10300/83, 25.08.1987, § 33), a stabilit că principiul prezumției nevinovăției are scopul de a proteja orice persoană acuzată de o infracțiune de un verdict de vinovăție pronunțat împotriva sa până ce vinovăția sa va fi legal stabilită, totuși, acest lucru nu înseamnă că o decizie prin care nevinovăția unui bărbat acuzat de o infracțiune, care este pusă în discuție după moartea acestuia, nu poate fi contestată de văduva acestuia în temeiul art. 25. Ea ar putea să aibă atât un interes material legitim în calitatea sa de moștenitor al defunctului, cât și un interes moral în numele propriu și al familiei sale, a obține absolvirea soțului ei defunct de orice constatare a vinovăției (hotărârea *Deweer*, 27.02.1980, seria A nr. 25, § 37).

În acest aspect, Curtea Europeană în hotărârea sa din 29.08.1997, în cauza *A.P., M.P. et T.P. c. Suisse*, a menționat că, răspunderea penală încetează odată cu moartea autorului infracțiunii și a succede culpabilității defunctului nu este compatibil cu normele justiției penale într-o societate guvernată de preemțiunea dreptului.

La fel, conform Hotărârii CtEDO din 08.04.2008 în cauza *Grădinar vs. Moldova*, singurul motiv pentru continuarea de către instanțele judecătorești a examinării acuzațiilor aduse lui G. a fost dorința expresă a văduvei acestuia de a dovedi că soțul ei defunct nu a comis vreo infracțiune. În observațiile sale suplimentare, din 10.09.2007, Guvernul a confirmat acest lucru prin faptul că a declarat că scopul principal al procedurilor pornite împotriva lui G. după moartea acestuia, a fost de a stabili adevărul și că, dacă s-ar fi stabilit în acele proceduri nevinovăția lui G., el ar fi fost pe deplin reabilitat, ceea ce ar fi avut consecințe importante pentru orice pretenții de drept privat. Curtea a notat că legislația Republicii Moldova (art. 5 alin. (8) Cod de procedură penală) interzice pornirea sau continuarea urmăririi penale împotriva unei persoane decedate, cu excepția cazului când acest lucru era necesar pentru reabilitarea acesteia. Curtea a notat că „deși Grădinar a decedat înainte de reexaminarea cauzei pornite împotriva sa de către instanța de apel, el a fost găsit vinovat de comiterea infracțiunii de care a fost acuzat. Curtea are rezerve serioase față de un sistem de drept care permite judecarea și condamnarea persoanelor decedate, având în vedere imposibilitatea evidentă a unor astfel de persoane de a se apăra”. Potrivit hotărârii menționate, continuarea post-mortem a procesului penal și constatarea vinovăției sau nevinovăției decedatului în comiterea infracțiunii incriminate este inechitabilă și incompatibilă cu ansamblul de garanții acordate de art. 6 din CEDO, deoarece la momentul decesului acesta a beneficiat de prezumția de nevinovăție, iar în consecința decesului, el a fost decăzut din posibilitatea exercitării dreptului la apărare. Deși, este acceptată examinarea cauzei în privința unei persoane decedate în scopuri de reabilitare (este situația

existenței unei sentințe de condamnare, iar succesorii solicită examinarea cauzei în instanța ierarhic superioară în scopul achitării sau în scopul reabilitării pe alte temeuri a decedatului), urmează a fi exclusă posibilitatea condamnării unei persoane decedate (îndeosebi după ce o instanță, în rezultatul examinării probelor în timpul vieții făptuitorului, a constatat (chiar și printr-o sentință nedefinitivă) nevinovăția acesteia).

De asemenea, la acest capitol, instanța de apel reține și hotărârea CtEDO în cauza Magnitskiy și alții v Rusia, Curtea a statuat că: ”Procesul unei persoane decedate era, prin chiar natura sa, incompatibil cu principiul egalității armelor și a tuturor garanțiilor unui proces echitabil. Era de la sine înțeles că nu era posibil să pedepsești o persoană care a decedat. Orice pedeapsă impusă unei persoane decedate i-ar încălca demnitatea. În fine, procesul unei persoane decedate contravenea obiectului și scopului art. 6, dar și principiului bune-credințe și principiului efectivității, inerente acestui articol. Curtea a acceptat că poate exista nevoia unei examinări judiciare a acuzațiilor cu caracter penal chiar în privința unei persoane decedate, în special în cazul procedurilor de reabilitare, al căror scop era să corecteze o condamnare greșită. Totuși, examinarea judiciară trebuia să fie liberă de orice risc al unei condamnări postume a persoanei a cărei vinovăție nu a fost stabilită de un tribunal atunci când era în viață”.

Din aceste constatări ale Înaltei Curți se deduce că în cazul derulării unui proces penal fie la etapa urmăririi penale, fie la etapa judecării cauzei în fond, se impune încetarea imediată și necondiționată a procesului penal în privința persoanei decedate, fără a continua careva acțiuni procesuale în privința acesteia, pentru a fi respectat întregul ansamblul de garanții acordate de art. 6 din CEDO.

Tragerea la răspundere penală este personală, astfel încât în cazul decesului inculpatului, a dispărut subiectul componente de infracțiune, nemaiputându-se analiza fondul cauzei. După decesul inculpatului nu se mai poate derula acțiuni procedurale specifice tragerii la răspundere penală față de un subiect, dat fiind, că nu mai există subiectul infracțiunii. Totodată, apare ca lipsit de temei juridic continuarea procesului de judecată în vederea adoptării soluției de fond ce vizează vinovăția inculpatului, de vreme ce acesta nu există. În asemenea situație, definitiv se stinge procesul penal, astfel că rămâne fără suport orice activitate procesuală, indiferent de faza în care se află. Odată ce inculpatul a decedat, apare ca lipsită de fundament juridic orice activitate procesuală - penală, chiar dacă se prefigurează o soluție asupra fondului cauzei.

10. Astfel reieșind din cele expuse, având în vedere faptul că tragerea la răspundere penală este personală, în prezenta cauză penală, în legătură cu decesul lui CHILINCIUC Fiodor *****, a dispărut subiectul infracțiunii, astfel, nu mai pot fi derulate acte specifice tragerii la răspundere penală a persoanei fizice decedate, în sensul art.21 alin.(1) și (2) Cod penal. Astfel, instanța de apel atestă că, în cazul stabilirii temeiului prevăzut de art.391 Cod de procedură penală - intervenirea decesului inculpatului, instanța de judecată urmează să înceteze procesul penal în privința inculpatului.

Cu referire la acțiunea civilă înaintată în cadrul procesului penal, intentată de URSU Nicolae, privind dispunerea recuperării în folosul acestuia din contul lui CHILINCIUC Fiodor a daunelor materiale cauzate nemijlocit prin infracțiune și anume a sumelor de 250000 (două sute cinzeci mii) lei, și 2500 (două mii cinci sute) euro, cu încasarea

cheltuielilor de judecată a sumei de 7000 lei, ca cheltuieli pentru asistență juridică, Colegiul penal o lasă fără examinare, cu acordarea posibilității acestuia de a-și revendica drepturile patrimoniale în cadrul procedurilor judiciar-civile separate.

Prin urmare, Colegiul Penal va înceta procesul penal pornit în privința inculpatului CHILINCIUC Fiodor ***** în baza art.190 alin.(5) Cod penal, iar în temeiul art. 409 alin.(2) Cod de procedură penală, se impune și casarea Sentinței Judecătorei Chișinău (sediul Ciocana) nr. 1-370/2018 din 13 ianuarie 2020 și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

11. În temeiul celor expuse, călăuzindu-se de prevederile art. 409 alin.(2), art.415 alin. (1), pct. 2), art. art. 417-418 Cod de procedură penală al Republicii Moldova, Colegiul Penal al Curții de Apel Centru,-

DECIDE:

Se admit apelurile declarate de acuzatorul de stat, procuror în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Centru, Denis CEBOTARI, precum și de partea vătămată și partea civilă Nicolai URSU.

Se casează integral Sentința Judecătorei Chișinău (sediul Ciocana) nr.1-370/2018 din 13 ianuarie 2020, inclusiv din oficiu, în conformitate cu prevederile art.409 alin.(2) Cod de procedură penală.

Se rejudecă cauza și se pronunță o nouă Hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Procesul penal în cauza penală de învinuire a lui CHILINCIUC Fiodor ***** în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(5) Cod penal, încetează în legătură cu decesul inculpatului.

Acțiunea civilă în procesul penal intentată de URSU Nicolae, privind dispunerea recuperării în folosul acestuia din contul lui CHILINCIUC Fiodor a daunelor materiale cauzate nemijlocit prin infracțiune și anume a sumelor de 250000 (două sute cincizeci mii) lei și 2500 (două mii cinci sute) euro, cu încasarea cheltuielilor de judecată a sumei de 7000 lei, ca cheltuieli de avocat, se lasă fără examinare, cu acordarea posibilității acestuia de a-și revendica drepturile patrimoniale în cadrul procedurilor judiciar-civile separate.

Decizia este executorie din momentul adoptării, și poate fi suspusă recursului la Curtea Supremă de Justiție a Republicii Moldova în termen de două luni de la data comunicării.

**Președintele ședinței,
Judecătorul**

Oxana ROBU

Judecătorii

Vitalie BUDECI

JUGANARI

Marcel